Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

28.11.2018

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: HE 172/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle siemenlaiksi sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua lakiluonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi uusi siemenlaki, joka kumoaa voimassaolevan siemenkauppalain. Esityksellä säädetään siementen markkinoinnista, lajikkeiden testaamisesta, lajikkeiden hyväksymisestä lajikeluetteloon, siementen pakkaamisesta sekä merkitsemisestä ja poikkeuksista.

Uudessa siemenlaissa pääperiaatteet säilyvät ennallaan nykyiseen siemenkauppalakiin verrattuna. Uuteen lakiin on tehty useita täsmennyksiä mm. määritelmiin ja muotoiltu nykyisiä pykäliä uudelleen, vastaamaan paremmin nykyajan vaatimuksia. Myös siemenalaan liittyvien viranomaistehtävien vastuuviranomaiset on päivitetty vastaamaan tämänhetkistä tilannetta. Nykyisestä asetustasoisesta säädöksestä nostettaisiin uuteen lakiin mahdollisuus perustaa yksityisiä laboratorioita Ruokaviraston laboratorion lisäksi. MTK:lla ei ole huomautettavaa näistä ehdotuksista.

MTK:n mielestä siemenlain tavoite ylläpitää korkealaatuista kasvintuotantoa edistämällä hyvälaatuisen ja Suomen kasvuolosuhteisiin sopivan siemenen tarjontaa ja käyttöä on erinomainen ja kannatettava. Tämä korostuu ilmaston muuttuessa, jolloin kasvintuotannon on sopeuduttava muuttuneisiin olosuhteisiin. Hyvälaatuisen siemenen saatavuudella ja käytöllä on merkitystä myös silloin, kun kasvintuotanto tähtää sadon ja sadosta jalostettujen tuotteiden vientiin Suomen rajojen ulkopuolelle.

Lakiluonnoksen 12 §:n 1 momentissa luetellaan tapaukset, jolloin voidaan markkinoille saattaa sertifioimattomia siemeniä. Esimerkiksi geenivarojen ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi vähäisiä määriä alkuperäiskasvilajikkeiden siementä on mahdollista saattaa markkinoille sertifioimatta.

Tämä, nykyisessäkin laissa oleva mahdollisuus, on viime vuosina herättänyt kiinnostusta erityisesti luomuviljelijöissä. Luomussa halutaan hyödyntää mahdollisuus käyttää sertifioimatonta siementä ja viljellä vanhoja alkuperäiskasvilajikkeita, jotka ovat usein paikallisia ja sopeutuneet alueellisiin olosuhteisiin. Tämä on hyvä asia ja voi antaa luomuviljelyyn uusia mahdollisuuksia. MTK toteaa myös, että sertifioimattoman siemenen käyttö ja markkinointi ei ole aivan ongelmatonta niillä kasvilajeilla, joilla sertifioitu siemen on käytössä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säädökset 1 momentissa tarkoitetusta sertifioimattoman siemenen markkinoille saattamisesta. MTK korostaa MMM:n asetuksella annettavien tarkempien säädösten merkitystä, jotta sertifioimattoman siemenen käyttö täyttää siemenlain tarkoituksen ja samalla varmistetaan luomusiemenen tuotannon kehitysmahdollisuudet. Tarkemmat ohjeet ja säädökset on laadittava yhdessä elinkeinon kanssa, jotta lainsäädännön suomat mahdollisuudet voidaan hyödyntää

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

Siemenlain 16 § säätää vahingonkorvausvelvollisuudesta. MTK pitää erityisen tärkeänä, että vahingonkorvausvelvollisuuteen sisältyy nykyisen lain mukaisesti ns. ankaran vastuun periaate. Yksittäinen viljelijä on siemenkaupassa siemenen markkinoille saattavaa toimijaa heikompi osapuoli, joten käännetty näyttötaakka siemenlaissa on erittäin perusteltu jatkossakin.

Lakiluonnoksen perusteluissa on todettu, että ”sertifioitu siemen, jonka laadun ja aitouden viranomainen on varmentanut, voisi olla yksi indikaattorina siitä, ettei siemenessä ole ollut virhettä”. Vaikka sertifioitu siemen on suurella todennäköisyydellä siemenlain vaatimukset täyttävää, niin **MTK toteaa, että siemenen sertifiointi ei voi olla peruste siihen, että ankaran vastuun käännetty näyttötaakka ei olisi voimassa.** Vuonna 2018 on ollut ainakin kaksi eri tapausta, jossa ulkomailta tuoduista sertifioiduista siemeneneristä on löytynyt hukkakauraa. Molemmissa tapauksissa osa siemenistä oli jo ehditty kylvää, ennen tapausten havaitsemista.

Siemenlain 16 § 1 momentissa todetaan: ”Siemenen kunnostajan ja pakkaajan sekä sen, joka on tuonut siemenen Suomeen, on korvattava vahinko, joka ammattikäytössä aiheutuu käyttäjälle siitä, että siemen ei täytä Euroopan unionin siemenlainsäädännössä, tässä laissa tai tämän lain nojalla säädettyjä vaatimuksia.” **Selvyyden vuoksi lakitekstiin olisi lisättävä vanhassa laissa ollut maininta: että siemen ei ole siitä annettujen tietojen mukaista tai siinä on muu virhe.**

Esimerkiksi puutarhakasvien siemenkaupassa siemen voi olla täysin virheetöntä, mutta lajike ei välttämättä sovi Suomen pitkän päivän kasvuolosuhteisiin. Esim. uusia lajikkeita markkinoitaessa siemenen ostavalle viljelijälle tulee aina antaa tarpeelliset tiedot lajikkeesta ja sen ominaisuuksista. Viljelijälle on kerrottava etukäteen uuden lajikkeen mahdollisista riskeistä Suomen kasvuolosuhteissa, jotta ostaja varmasti tietää mitä on ostamassa.

Helsingissä 28.11.2018

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Mika Virtanen
kasvinviljelyasiamies

Max Schulman
vilja-asiamies

Antti Lavonen
kasvinviljelyasiamies